

Progressiivinen nefropatia (PNP) eli munuaisen kuorikerroksen rappeuma

Astrid Hoppe luennoi Vaasassa 27.2.94 progressiivisesta nefropatiasta eli munuaisten kuorikerroksen rappeumasta. Seuraava kirjoitus on referoitu kyseisen tilaisuuden luentomateriaalista. Astrid Hoppe on Sveriges lantbruks universetin eläinlääketeellisen tiedekunnan opettajana tutkijana. Hänen vastuualueeseensa kuuluvat ennekaikkea virtsaelinten sairaudet.

Johdanto

Progressiivinen nefropatia (PNP) eli munuaisen kuorikerroksen rappeuma tarkoittaa synnynnäistä molempien munuaisten alikehittyneisyyttä. Nefroneiden lukumäärä, jotka ovat pienimmät toimivat yksiköt munuaisissa, ei jostain syystä saavuta täyttä kypsytyä. Tämä johtaa siihen, että tällaiset munuaiset eivät koskaan saavuta täyttä toimintakapasiteettia, koskien mm. kuona-aineiden poistumista ruumiista tai erytropoetiinin tuotantoa, joka on tärkeää rakennettaessa punaisia verisoluja. Mitä oireita ilmenee ja kuinka kauan koira elää, riippuu kokonaan siitä, miten alikehittyneet munuaiset ovat. Tämä taas vaihtelee suuresti eri yksilöiden välillä.

Ruotsissa on kuluneiden kymmenen vuoden aikana rekisteröity munuaissairaiden tapausten huomattavaa kasvua ja sairautta on todettu kaikenkaikkiaan 39 eri rodulla. Sairauden kehittyminen ja eteneminen on yhtäläistä kaikilla roduilla, mutta erityisesti sitä on tutkittu shihzuilla. Näillä on sairautta tutkittu ja tuloksia julkaistu sekä klii-

nisestä, patologisesta että perinnöllisestä näkökulmasta. Tästä syystä tämän artikkelin faktatiedot perustuvat ensi kädessä tuon tutkimuksen antamiin tuloksiin.

Sairauden eteneminen

Sairauden merkit eivät eroa muiden munuaissairauksien antamista oireista. Pääasiassa ne ovat kasvanut jano ja lisääntynyt virtsaaminen, ruokahaluttomuus ja laihtuminen, oksentelu, ripuli ja kuivuminen. Sairastuneilla koirilla ei kaikilla esiinny kaikkia näitä oireita, ja ensimmäiset oireet voivat vaihdella huomattavasti. On merkittävää huomata, miten nämä koirat, joilla oli jo syntymästään saakka tietynasteinen munuaisten vajaatoiminta, voivat sopeutua näihin olosuhteisiin ja selviytyä paljon paremmin anemian ja korkeiden urea-arvojen kanssa kuin koirat, joiden

munuaiset ovat terveet ja joita kohdtaa jokin akuutti munuaissairaus. PNP:tä sairastavien koirien elinikä vaihtelee keskimäärin puolesta vuodesta kahteen vuoteen.

Koirat, jotka eivät elä vuotta vanhemmiksi voimakkaan munuaisten vajavaisuuden takia, sairastuvat yleensä erittäin nopeasti, joko voimakkaasti oksennellen ja/tai ripulilla. Sitä vastoin sellaiset koirat, jotka elävät yli vuoden ikäisiksi, alkavat juoda normaalia enemmän vettä ja virtsata normaalia useammin. Tällaisia oireita on saattanut olla jo varhaisessa pentuvaiheessa, mutta koska pentu muuten on ollut virkeä ja iloinen, ei kukaan ole osannut epäillä näitä synnynnäisen munuaissairauden varhaisiksi merkeiksi. Pennut, joiden munuaisvika on pahempi, eivät luonnollisestikaan voi elää kovin kauan, koska munuaisten kapasiteetti ei riitä nopeasti

Taulu 1. Rotu ja ikäjakauma kymmenellä rodulla, joissa todettuja PNP-tapauksia diagnosoitu neljä tai enemmän vuoteen 1990 mennessä.

<i>rotu</i>	<i>tapausten lukumäärä</i>	<i>ikä sairauden löytyessä</i>
shih tzu	53	2 kk - 9 vuotta
tiibetinspanieli	29	2 kk - 4 vuotta
tiibetinterrieri	18	2 kk - 2 vuotta
cairnterrieri	16	5 - 16 kk
lhasa apso	10	2 kk - 4 vuotta
cav.king charlesin spanieli	10	1 - 5 vuotta
cockerspanieli	8	5 - 18 kk
vehnäterrieri	7	2 - 6 kk
mäyräkoira	8	3 kk - 2 vuotta
collie	4	5 kk - 4 vuotta